

UCHWAŁA Nr I/3/2021

Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim

z dnia 29 stycznia 2021 r.

w sprawie: przyjęcia „Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na rok 2021”.

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.) oraz art. 4 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 920) uchwała się:

§ 1.

Przyjmuje się „Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na rok 2021”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady Powiatu
w Nowym Dworze Gdańskim**

Robert Ciżmowski

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zapisy ustawy wzmacniają działanie administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz podniesienia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy.

Głównymi założeniami „Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na rok 2021” jest realizacja działań psychoedukacyjnych ukierunkowanych na zmianę zachowań osób stosujących przemoc a także edukacja sprawców przemocy.

Przedmiotowa uchwała została przygotowana zgodnie z założeniami „Strategii Rozwoju Powiatu Nowodworskiego na lata 2015-2024”, obszar priorytetowy: Kapitał ludzki i społeczny (P2), cel strategiczny CS.2.1. Rozwinięty i w pełni wykorzystany kapitał ludzki, cel operacyjny: CO.2.1.2. Aktywizacja wykluczonych społecznie.

**Przewodniczący Rady Powiatu
w Nowym Dworze Gdańskim**

Robert Ciżmowski

Załącznik
do Uchwały Nr I/3/2021
Rady Powiatu
w Nowym Dworze Gdańskim
z dnia 29 stycznia 2021 r.

**PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ
KOREKCYJNO – EDUKACYJNYCH
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC
W RODZINIE
W POWIECIE NOWODWORSKIM
NA ROK 2021**

Nowy Dwór Gdański, grudzień 2020

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
1. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU	6
2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE NOWODWORSKIM ORAZ PORADNICTWO I INTERWENCJA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY	6
3. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNE PROGRAMU	11
3.1 ADRESACI PROGRAMU	11
3.2 NABÓR DO PROGRAMU	11
3.3 MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU, KWALIFIKACJE OSÓB PROWADZĄCYCH ORAZ ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	13
4. ZAŁOŻENIA MERYTORYCZNE PROGRAMU	13
4.1 CEL PROGRAMU	13
4.2 FORMY I METODY PRACY	14
4.3 ZAWARTOŚĆ MERYTORYCZNA	15
4.4 WARUNKI UKOŃCZENIA PROGRAMU	16
5. MONITORING PROGRAMU I DZIAŁANIA EWALUACYJNE	16
6. WNIOSKI KOŃCOWE	18

WSTĘP

Praca na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie zakłada tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy cechującego się interdyscyplinarnością, gdyż stosowanie przemocy występuje z różnego rodzaju okolicznościami specyficznymi i niespecyficznymi. Interdyscyplinarne działanie oznacza działanie we współpracy z innymi przedstawicielami służb, oznacza także uwzględnienie wszystkich obszarów problemowych danej rodziny. Interdyscyplinarność oznacza również oddziaływanie na wszystkie osoby uwikłane w przemoc, tj. osoby doznające przemocy, świadków i osoby stosujące przemoc.

Praca na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie to proces wsparcia zarówno ofiary przemocy jak i jej całej rodziny, której kryzys przemocy dotyczy, a co za tym idzie również sprawcy przemocy.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego głównym celem jest zwiększenie skuteczność przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce, wskazuje jako jeden z celów szczegółowych zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Jako kierunek działań w tym obszarze wskazano upowszechnianie programów korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Realizatorem *Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na rok 2021* jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim oraz leżący w jego strukturach Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Podstawa merytoryczna oraz założenia programu zostały oparte na Modelu Duluth („Education Groups For Men Who Batter - The Duluth Model”) zaadoptowanym do polskich warunków.

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjny jest programem interwencyjnym, którego zasadniczym celem jest zatrzymanie przemocy. Osiągnięciu tego celu służy edukacja sprawcy w obszarze przemocy, jej form, dynamiki, cykliczności, źródeł i przekonań przemoc wzmacniających (aspekt edukacyjny) oraz dostarczenie i przyswojenie przez sprawcę narzędzi i technik służących powstrzymaniu się przed stosowaniem przemocy (aspekt korekcyjny).

1. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wskazał programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie jako element systemu oddziaływań zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie. *Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na rok 2021* został napisany zgodnie wytycznymi Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020. Z uwagi na brak aktualizacji w/w programu bazowano na projekcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na rok 2021.

Ponadto program jest zgodny z obowiązującymi następującymi przepisami prawa:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r., poz. 1390),
2. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. Nr 520, poz. 259),

2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE NOWODWORSKIM ORAZ PORADNICTWO I INTERWENCJA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

Diagnozę rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu nowodworskiego przeprowadzono w oparciu o dane uzyskane od Komendy Powiatowej Policji w Nowym Dworze Gdańskim oraz zespołów interdyscyplinarnych działających przy gminnych/miejskich ośrodkach pomocy społecznej w Nowym Dworze Gdańskim, Krynicy Morskiej, Ostaszewie, Stegnie i Sztutowie. Diagnoza zawiera dane statystyczne z lat 2016-2017, gdyż program pisany był w roku 2018 i wykorzystanie danych z niepełnego roku nie spełniałoby standardów analizy porównawczej.

Tabela 1 zawiera dane liczbowe przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Nowym Dworze Gdańskim dotyczące liczby interwencji domowych, które zakończone zostały

wszczęciem procedury „Niebieskie Karty” oraz liczby osób dotkniętych przemocą w rodzinie w okresie 2 lat na terenie powiatu nowodworskiego.

Tabela 1. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, dane przekazane przez Ośrodki Pomocy Społecznej oraz Komendę Powiatową Policji w Nowym Dworze Gdańskim.

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie		2019			2020 do dnia 30 września		
		Kobiety	Mężczyźni	Dzieci	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
KPP w Nowym Dworze Gdańskim	Ogółem	100			71		
	w tym	78	19	3	51	11	8
GOPS Ostaszewo	Ogółem	19			17		
	w tym	10	6	3	7	2	8
GOPS Sztutowo	Ogółem	16			8		
	w tym	10	2	4	5	1	2
GOPS Stegna	Ogółem	37			25		
	w tym	34	3	0	18	7	0
M-GOPS Nowy Dwór Gdański	Ogółem	150			78		
	w tym	80	16	54	32	3	43
MOPS Krynica Morska	Ogółem	12			2		
	w tym	10	2	0	1	1	0
RAZEM	OGÓLEM	334			201		
	W TYM	222	48	64	114	25	61

Analizując dane pozyskane z jednostek organizacyjnych Powiatu Nowodworskiego najliczniejszą grupę osób dotkniętych przemocą w rodzinie stanowią kobiety doświadczające przemocy ze strony bliskich. Największą liczbę kobiet, ofiar przemocy odnotował w roku 2019 Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Gdańskim (80). Faktem jest, że w badanym okresie czasu można zauważyć spadek liczby ofiar przemocy

domowej kobiet z 222 w roku 2019 na 114 do końca września 2019 roku. Inną, liczną grupę stanowią dzieci- 54 ofiary przemocy domowej, odnotowane w 2019 roku także przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Gdańskim. Ogólna liczna ofiar przemocy domowej w badanym okresie czasu znajduje się na podobnym poziomie.

Mężczyźni, jak wynika z pozyskanych danych statystycznych stanowią nieliczną grupę osób doświadczających przemocy. Można zauważyć także spadek liczby ofiar przemocy mężczyzn w badanym okresie czasu. O stanie takim może świadczyć fakt, że mężczyźni doświadczający przemocy rzadko zgłaszają się do instytucji z prośbą o pomoc, obawiając się reakcji środowiska, być może w związku z przekonaniami kulturowymi dotyczącymi roli mężczyzny w rodzinie.

Tabela 2 zawiera dane liczbowe przekazane przez zespoły interdyscyplinarne z miast i gmin Powiatu Nowodworskiego tj. Nowy Dwór Gdański, Krynica Morska, Ostaszewo, Stegna i Sztutowo. Obrazują one liczbę wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez podmioty do tego upoważnione oraz liczbę osób dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie.

Tabela 2. Liczba procedur „Niebieskie Karty” oraz liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w Powiecie Nowodworskim w latach 2019-2020

Wskaźnik	ROK	
	2019	2020 (do 30 września)
Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” (na podstawie formularza „Niebieska Karta-A” wszczynających procedurę oraz dotyczących kolejnych przypadków w trakcie postępowania)	39	32
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” przez pracowników OPS	18	15
Liczba „Niebieskich Kart” wdrożonych przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Nowym Dworze Gdańskim przekazanych do OPS	100	73
Liczba „Niebieskich Kart” wdrożonych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy (np. służba zdrowia, oświata, GKRPA)	7	3
Liczba zakończonych procedur „Niebieskich Kart”	112	46
Liczba przekazanych przez ZI/GR zawiadomień do organów ścigania (Policji, Prokuratury) o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie	31	12
Liczba osób wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie skierowanych do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym	14	4

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie		234	130
	Kobiety	144	63
	Mężczyźni	29	14
	Dzieci	61	53

Z powyższych danych wynika, że liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” na podstawie formularza „ Niebieska Karta-A” wszczynającego procedurę oraz dotyczących kolejnych przypadków utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Procedura „Niebieska Karta” w analizowanym przedziale czasu wszczynana była głównie przez funkcjonariuszy Policji (w 2019 r. -100, do końca września 2020 r. – 73), w stopniu znikomym przez przedstawicieli pozostałych jednostek organizacyjnych (2019-7,2020-3). Dane te świadczą o wciąż małej aktywności placówek ochrony zdrowia i oświaty w tym zakresie. Warto natomiast zwrócić uwagę na liczbę zakończonych „Niebieskich Kart”, w roku 2019 zakończono aż 112 „Niebieskie Karty” , natomiast do końca trzeciego kwartału 2020 roku tylko 46 „Niebieskich Kart”. Procedura ta kończona jest w przypadku braku zasadności podejmowania działań bądź w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.

W roku 2019 zanotowano aż 31 przypadków przekazania przez Zespoły Interdyscyplinarne/Grupy Robocze zawiadomień do organów ścigania (Policja/Prokuratura) o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, natomiast do końca września 2020 zanotowano o ponad połowę mniej przypadków - 12.

Ogólna liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie jest zdecydowanie wyższa w roku 2019- 234 przypadki, niż do końca trzeciego kwartału 2020 roku – 130 przypadków. Jak wynika ze statystyki w dalszym ciągu głównie kobiety narażone są na przemoc ze strony bliskich. W 2019 roku odnotowano 144 kobiet, ofiary przemocy domowej, natomiast w 2020 roku (do końca września 2020 r.) o ponad połowę mniej zgłoszeń, 63. Wciąż liczba dzieci doświadczających przemocy plasuje się na wysokim poziomie 2019 rok-61, 2020 rok- 53. Jak łatwo zauważyć liczba mężczyzn doświadczających przemocy jest stosunkowo niska w porównaniu ze statystką kobiet czy nieletnich. W analizowanym okresie czasu można zauważyć także spadek liczby mężczyzn doświadczających przemocy, 2019 rok – 29, natomiast w 2020 roku -14.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim świadczy specjalistyczne wsparcie dla osób, wobec których jest stosowana przemoc w rodzinie w postaci porad prawnych, psychologicznych oraz socjalnych.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim udziela wsparcia także osobom stosującym przemoc w rodzinie poprzez realizację programu korekcyjno-edukacyjnego.

W 2019 r. do Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim wpłynęły cztery skierowania do udziału w programie. Jednakże dwie osoby nie wyraziły zgody na udział w programie, jedna osoba została odrzucona, ponieważ nie uważała się za osobę stosującą przemoc, natomiast jedna osoba w ogóle nie podjęła próby kontaktu z Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej. W konsekwencji czego w 2019 roku nie zawiązała się grupa umożliwiająca przeprowadzenie działań w ramach programu oraz żadna osoba nie ukończyła programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Z kolei w 2020 roku wpłynęło tylko jedno skierowanie do udziału w programie. Z uwagi na brak możliwości związania grupy, osoba skierowana do udziału w programie odbyła konsultacje indywidualne z psychologiem Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim

W związku z istniejącym zjawiskiem przemocy w rodzinie w Powiecie Nowodworskim konieczne jest stałe i długofalowe wdrażanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Istnieje potrzeba kontynuacji programu korekcyjno-edukacyjnego realizowanego w poprzednich latach.

3. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNE PROGRAMU

3.1 ADRESACI PROGRAMU

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych adresowany jest do osób stosujących przemoc w rodzinie. Nabór uczestników prowadzony będzie w oparciu o analizę indywidualnej sytuacji każdego z uczestników. Program w głównej mierze skierowany jest do:

1. osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonywanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych,
2. osób stosujących przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych, dla których oddziaływania korekcyjno-edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie podstawowej terapii,
3. osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych (zgłoszą się same do uczestnictwa lub zostaną skierowane przez różne służby i instytucje, takie jak: ośrodki pomocy społecznej, Policję, placówki odwykowe, zespoły kuratorskie, zespoły interdyscyplinarne bądź grupy robocze działające w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

3.2 NABÓR DO PROGRAMU

Nabór do programu prowadzi się m.in. w oparciu o:

- działania informacyjne o programie (rozpowszechnienie informacji o możliwości korzystania z programu, jego istocie, miejscu i sposobie realizacji) poprzez ogłoszenia na stronach internetowych, ulotki;
- współpracę z instytucjami, m.in. Policją, zespołami interdyscyplinarnymi, ośrodkami pomocy społecznej, zespołem kuratorskim (przekazywanie informacji, spotkania).

Nabór ma charakter ciągły i trwa przez cały czas realizacji programu. Charakter naboru wynika z założeń przyjętego modelu pracy - The Duluth Model i związany jest

z faktem wysokiego poziomu motywacji do uczestnictwa w momencie zgłoszenia się do udziału w programie bez konieczności oczekiwania na rozpoczęcie jego kolejnej edycji.

Kwalifikacja do programu odbywa się w formie co najmniej dwóch spotkań indywidualnych z kandydatem, których celem jest ocena kandydata pod kątem możliwości jego uczestnictwa w programie oraz budowanie właściwej motywacji do dalszego udziału w spotkaniach grupowych. Rozmowa kwalifikacyjna jest jednocześnie zebraniem informacji o środowisku funkcjonowania kandydata w perspektywie sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, prawnej i zawodowej.

Podstawowym i niezbędnym kryterium kwalifikującym do udziału w programie jest bezsprzeczne przyznanie się przez kandydata do faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie. Kryterium to pokazuje, czy kandydat jest gotowy do wzięcia odpowiedzialności za własne zachowania, czyli do uznania, że to w nim tkwi przyczyna stosowania przemocy.

Na wstępnych konsultacjach nowy uczestnik zapoznaje się z regułami programu i współpracy z prowadzącymi. Potwierdzeniem przyjęcia reguł jest podpisanie przez niego kontraktu. Kontrakt w szczególności uwzględnia:

- wymóg systematycznej obecności na zajęciach,
- obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach,
- zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi,
- wymóg uznania osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy w rodzinie,
- zobowiązanie do powstrzymywania się od spożywania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

Kolejną częścią kwalifikacji jest opracowanie z prowadzącymi kwestionariusza historii przemocy, planu zmiany i planu bezpieczeństwa.

3.3 MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU, KWALIFIKACJE OSÓB PROWADZĄCYCH ORAZ ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na rok 2021 realizowany jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim.

Spotkania w ramach realizacji programu prowadzone są przez specjalistów spełniających wymogi zawarte w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. Nr 520, poz. 259).

Spotkania grupowe oraz indywidualne odbywają się w siedzibie Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Nowy Dworze Gdańskim z siedzibą przy ul. Warszawskiej 52.

Środki przeznaczone na realizację programu obejmują zasoby własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim.

4. ZAŁOŻENIA MERYTORYCZNE PROGRAMU

4.1 CEL PROGRAMU

Priorytetem oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie jest ochrona bezpieczeństwa, autonomii i dobra osób krzywdzonych poprzez powstrzymanie stosowania przemocy.

Cel ogólny to efekt nadrzędny, który przyświeca każdemu działaniu. Celem ogólnym programu jest korygowanie zachowań przemocowych u osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez pozyskanie umiejętności pozwalających na zmianę zachowań przemocowych i rozwijanie samokontroli oraz właściwego współżycia w rodzinie.

Cele szczegółowe są wytycznymi nakreślającymi kierunek działań do realizacji celu głównego. Są one osiąmane poprzez konkretne działania uzależnione od zasobów grupy biorącej udział w programie oraz siły poszczególnych jej członków.

Cele szczegółowe programu:

1. Uświadomienie osobie stosującej przemoc, czym jest zjawisko przemocy oraz jego konsekwencje.
2. Uświadomienie odpowiedzialności prawnej i moralnej za popełnione czyny przemocowe.
3. Nabycie świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich.
4. Wzięcie odpowiedzialności za swoje zachowania przemocowe.
5. Nabycie umiejętności rozpoznawania sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe.
6. Opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającego użyciu siły i przemocy.
7. Nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie bez użycia agresji.
8. Nabycie umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć.
9. Zwiększenie wiedzy i kompetencji dotyczących konstruktywnych sposobów radzenia sobie ze złością i agresją.

4.2 FORMY I METODY PRACY

Łączny czas trwania programu obejmuje dwa lata kalendarzowe z częstotliwością spotkań 2 razy w miesiącu. Spotkania prowadzone są w wymiarze dwóch godzin zegarowych. Optymalnym jest prowadzenie pracy z grupą w duecie: mężczyzna i kobieta, co jest korzystne zarówno dla prowadzących jak i uczestników, gdyż relacje między prowadzącymi stają się przykładem komunikacji partnerskiej.

Podstawą teoretyczną programu jest The Duluth Model w pełnym jego zakresie, zaadoptowany do polskich warunków model pracy z osobami stosującymi przemoc. Model ten zakłada pracę wyłączenie z mężczyznami.

Podstawową formą pracy korekcyjnej są spotkania grupowe (wsparte indywidualnymi konsultacjami psychologicznymi w ramach potrzeb). Spotkania indywidualne w minimalnym wymiarze dwóch spotkań są etapem kwalifikacji do programu. Grupa prowadzona jest w formule otwartej, tzn. spotkania odbywają się regularnie, nieprzerwanie, tematy edukacyjne realizowane są cyklicznie, a w trakcie trwania programu mogą odchodzić uczestnicy (którzy zrealizowali wymóg min. 60 godz. uczestnictwa) oraz dołączają nowi członkowie.

4.3 ZAWARTOŚĆ MERYTORYCZNA

W część edukacyjnej (teoretycznej) założeniem programu jest przede wszystkim przekazanie szeroko pojętej wiedzy dotyczącej przemocy. Natomiast część korekcyjna skoncentrowana jest na zdobyciu umiejętności niestosowania przemocy, treningu umiejętności społecznych i asertywności oraz konstruktywnego rozwiązywania problemów.

Cześć edukacyjna to przekazywanie wiedzy na temat kulturowo-obyczajowych zjawisk wspierających i przeciwstawiających się przemocy oraz konfrontowanie ze stereotypami promującymi przemoc, promocja wartości i idei wspierających godność osoby, dobro rodziny, równość płci oraz prawa kobiet i dzieci, a także odpowiedzialność za osobiste decyzje. Podstawowe treści edukacyjne:

- społeczno-kulturalne źródła i okoliczności towarzyszące przemocy w rodzinie (mity, stereotypy),
- definicja przemocy, jej rodzaje, formy, dynamika, aspekty prawne przemocy,
- problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich,
- planowanie i rozwijanie samokontroli,
- komunikacja interpersonalna,
- promocja pozytywnych standardów wartości i zachowań: wspólne decydowanie, okazywanie uczuć i potrzeb, negocjacje i rozwiązywanie konfliktów bez przemocy, budowanie bezpieczeństwa i wsparcia emocjonalnego,
- alkohol i patologia życia rodzinnego,
- dzieci, przemoc i wychowanie,
- tolerancja i szacunek wobec osób starszych i niepełnoprawnych.

Cześć korekcyjna to ćwiczenie nowych konstruktywnych form myślenia i reagowania w grupie, praca nad rozpoznawaniem i zmianą przekonań i postaw osobistych poprzez analizę sytuacji przedstawionych w programie oraz swoich własnych sytuacji życiowych, nauka skutecznej kontroli nad zachowaniami przemocowymi w rodzinie, uczenie się umiejętności konstruktywnej komunikacji interpersonalnej i samokontroli.

Program opiera się na przekazie treści edukacyjnych w formie biernej, jak również obejmuje ćwiczenia praktyczne dostarczające korekcyjnych doświadczeń osobistych zmieniających zachowania i postawy związane z przemocą oraz rozwijające pozytywne umiejętności w kontakcie interpersonalnym.

Stosowane metody pracy w grupie:

- miniwykład edukacyjny,
- scenki sytuacyjne,
- zadania domowe,
- dyskusja moderowana.

4.4 WARUNKI UKOŃCZENIA PROGRAMU

Warunkiem ukończenia programu jest obecność na spotkaniach w wymiarze min. 60 godz. Zakończenie programu oparte jest na ocenie dokonanej przez prowadzących program oraz samego uczestnika. Ocenie podlegają: obecność uczestnika na spotkaniach, jego zaangażowanie, przestrzeganie reguł uczestnictwa w programie oraz zasad pracy w grupie, niestosowanie przemocy.

Uczestnikom spełniającym określone programem kryteria wydaje się zaświadczenie o ukończeniu programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, ze wskazaniem liczby godzin uczestnictwa w zajęciach.

5. MONITORING PROGRAMU I DZIAŁANIA EWALUACYJNE

Przebieg i efekty programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie objęte są działaniami monitorującymi oraz ewaluacyjnymi prowadzonymi przez realizatora programu, a wyniki tych działań będą wykorzystywane w pracach nad doskonaleniem i upowszechnianiem dalszych metod pracy.

Monitoring ma na celu zweryfikowanie czy program postępuje zgodnie z planem i będzie prowadzony w sposób ciągły w czasie jego trwania przez realizatora.

Ewaluacja jest procesem o charakterze praktycznym, którego zadaniem jest ustalenie, czy dany program osiągnął zakładane cele. Programu będzie kończył się badaniem ewaluacyjnym uczestników poprzez wypełnienie ankiety ewaluacyjnej dotyczącej przebiegu i efektów oddziaływań.

Ocena skuteczności programu badana będzie w okresie od 6 miesięcy do dwóch lat po ukończeniu programu poprzez monitoring zachowań osób, które ukończyły program (metoda

ankiety, rozmowy, wywiadu swobodnego nieustrukturyzowanego). Monitoring prowadzi podmiot realizujący program poprzez:

- bezpośredni kontakt z uczestnikami programu,
- kontakt z ośrodkami pomocy społecznej, z zespołami kuratorskimi, z zespołami interdyscyplinarnymi, Policją oraz innymi podmiotami działającymi w zakresie profilaktyki przemocy w rodzinie.

Przyjęty wskaźnik skuteczności programu to: liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które w okresie dwóch lat po ukończeniu programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie.

Z ewaluacji sporządza się raport ewaluacyjny przygotowany w oparciu o przeanalizowane dane ilościowe (m.in. rejestr konsultacji, listy obecności, liczba spotkań, liczba godzin zajęć, ankieta) oraz jakościowe (wywiad, rozmowa, ankieta). Raport przekazywany jest do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim.

Raport zawiera:

- nazwę programu, miejsce i termin realizacji programu,
- opis podjętych działań,
- zastosowaną procedurę ewaluacyjną,
- dane liczbowe dotyczące realizacji programu (liczba osób, które przystąpiły do programu, liczba osób, które ukończyły program, liczba zrealizowanych godzin spotkań grupowych, liczba zrealizowanych godzin spotkań indywidualnych),
- dane jakościowe - uzyskane wyniki (liczba osób objętych monitoringiem, które zaprzestały stosowania przemocy bądź powróciły do stosowania zachowań przemocowych),
- wnioski.

6. WNIOSKI KOŃCOWE

Nadrzędnym celem programu jest dobro i bezpieczeństwo rodziny doświadczającej przemocy. W ramach istniejącego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie opracowany program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych stanowi jedno z ogniw pomocowych rodzinie poprzez działania skierowane do osób podejrzanych bądź stosujących przemoc w rodzinie. Nieodłącznym elementem prowadzonych oddziaływań jest ścisła współpraca przedstawicieli instytucji kierujących osoby do programu, wymiana informacji oraz podejmowanie działań naprawczych. Działania te mają przyczynić się do funkcjonowania rodzin wolnych od przemocy, do ograniczenia zjawiska przemocy i wzrostu poczucia bezpieczeństwa rodzin.